

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo narodu
vodnik!

Izhaja vsako sredo.
Naročnina:
za celo leto Din 30.—
za pol leta „ 15.—
za inozemstvo
za celo leto Din 50.—
Inserati po tarifu. — Pla-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Neprankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetijski list

Vsako uživaj
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rokopisi se ne vra-
čajo. — Plača in tož-
be v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
nter. št. 2506. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.194.

Odkrita beseda - ampak premalo!

Kaj so »poživniki«? — Kdo je kriv? — Zanemarjene kulturne zveze med Slovenci in Srbohrvati.
In zopet: Kdo je kriv?

Pred mnogo leti so obravnavali pred ljubljanskim deželnim sodiščem slučaj detomora. — Na zatožni klopi je sedelo kmečko dekle, vzgojeno tako, kakor so pač pri nas vzgojena kmečka dekleta, strogo moralno in versko. Ko pa se je oglasila tudi narava, se je pač zgodilo, kar se je, dekleta pa je prišlo na zatično klopi pred stroge porotnike in sodnike. Obsodba je bila že kar gotova, toda sirota je imela srečo, da jo je zagovarjal odličen odvetnik. — Ta je rekel: »Takih slučajev ne bo prej konec, dokler ne bo poleg ženske sedel na zatožni klopi tudi — on!«

Bistri odvetnik je povedal globoko resnico. Ni namreč niti prav, niti dovolj, da gledamo in presojava le eno ali drugo dejanje samo na sebi, ampak je treba pogledati in poiskati tudi vzroke vsakega dejanja. Šele potem pač lahko sodimo, če je že treba soditi.

Kaj ugotavlja »Slovenec«?

Ta dogodek in te odvetnikove besede so nam prišle na misel, ko smo brali v »Slovenec« z dne 21. avgusta članek, ki ga je objavil »Slovenec« v rubriki »Kaj pravite?« — Članek je tako značilen in pomemben, da ga objavljamo v celoti:

«Ali veste, kaj so to: poživniki? Tudi jaz tega naziva nisem poznal, poživnike pa poznam, odkar sem začel svet spoznavati. Gospod Andrej jih je iz svoje fare opisal v eni zadnjih števil »Bogoljuba« in jim nadel ta častitljivi naziv. Niso pa samo doma v fari gosp. Andreja, raztreseni so po zemlji med slovenskim rodom to in onstran meja, dobiš jih prav tako po Ukrajini kakor po Italiji, med Kurdi in Indijci. Ta sorta je povsod doma, povsod ista, samo imenujejo se povsod drugače, sicer pa so res povsod pravi tipični poživniki.

Ko sem bil otrok, sem na ohceti videl poživnike, ki so prišli sedet za peč. K vsakemu dovtipu starešine, ko je rezal pečene kopune in potice, so se poživniki za pečjo prvi in najglasneje zasmeli, zraven požirali debele sline in kimali, kadarkoli je bilo treba starešini prikimati. In so bili na uslugo za vsak kozarec vina, za vsak gosji vrat, ki jim je odletel z mize v pripravljene goltance. Da ne bo zamenjave! Berači, ki tudi prihajajo požirati sline za peč, to so zopet ljudje svoje vrste. Berač je berač, a poživniki so — možje!

Pozneje sem večkrat srečal poživnike. Krčmar in mesar pri naši farni cerkvi jih je imel vsako nedeljo in še med tednom vedno dovolj okrog sebe, da so mu kimali in pritrjevali, ko jim je razlagal, kaj je bral v naprednih časopisih. »Jaz pravim, da farji nas ne bodo komandirali, kaj ne možje!« »Prav pravite, ne bodo ne!« se oglasi zbor. »Za ta liter dam jaz, da boste držali z menoj.« »Bo-

mo! Saj fajmošter nam še frakeljna ne privoščil, ti pa nam daš kar liter na mizo. To je mož za možje!«

Pozneje, ko sem svet še bolj spoznaval, sem videl v mestih, da so naši podeželski poživniki le začetniki v umetnosti poživnikovanja, le piščanci spricho debelih puranov. Spoznal sem gospode (oh, bilo jih je mnogo!), ki so vsak dan nosili v roki in v žepu strokovnjaško preganjene časopise (da so se vidli naslovi listov) tistih strank, ki so rezale kruhek po uradih. In so bili tako odločni, da bi bili dali življenje »za idejo«. Ko pa je prišla na površje druga stranka, so vtikali v žepo njene časopise, »zrtvovali življenje za njeno idejo« in pri vsaki ideji avanzirali, dobivali dobave ali čast — poživniki!

Danes so se razmere spremenile. Strankarskih poživnikov ni več. In to je dobro. Ostal pa mi je za vse življenje pred njimi gnus, ker ni za poštenega človeka večje ogabnosti, kakor je poživništvo, ki prodaja svoje prepričanje in samega sebe. Ali za frakelj žganja, za krožnik župce, za liter vina ali za avanzma ali za čast — to je vse eno. Prodaja se le poživnik!

Napisal sem Vam to reč iz svojih spominov, da mladi rod vidi, kaj je bilo včasih med nami gnilo in da bo poživništvo iztrebil izmed sebe, če ga je dandanes še kaj ostalo med nami. Nikjer ga pa svoje dni nisem našel toliko, ko med nami Slovenci, čeprav nikjer niso brez poživnikov. — Sramota slovenskega rodu je poživnik!

V tem članku je »Slovenec« enkrat povedal in razodel vso resnico, ampak le v toliko, kolikor se tiče dejanskega stanja. Niti z besedico pa se ni dotaknil vzrokov, ki so med nami rodili poživnike. A ravno to je glavno. Zato pa bomo to storili mi.

Naša revščina.

Eden glavnih vzrokov, da so ljudje pri nas kolebali na vse strani, bodisi v privatnem ali pa v javnem (političnem) življenju, je velika revščina, ki tare ves naš narod. Znana in priznana resnica pa je, da je v resnici neodvisen in samostojen le tisti, kdor ima pod svojimi nogami trdna in sigurna gospodarska tla.

Poglejte samo bajtarja (ali osebenjka). Bajtar je navezan na dnino pri enem ali drugem gospodarju. Temu gospodarju se ne sme zameriti, sicer je v nevarnosti, da bo lačen s svojimi otroci vred. Dokler je bajtar sam, že še gre, ker se lahko izseli kam v širni svet; kaj pa če ima otroke? V tem slučaju je navezan na dom, navezan pa je tudi na gospodarja in mora plesati v vsakem oziru, kakor gospodar (delodajalec) piska; tudi politično mora tako plesati — ali pa mu grozi gospodarski pogin! Ponekod imajo sicer postave, ki tako »politično« izsiljevanje zabranjujejo. Toda star pregovor pravi: Kjer ni tožnika, ni

sodnika! Tožnika pa nikdar ni, ker si bo vsak revež stokrat premislil, predno bo šel bogatega delodajalca ovadit, ker je lahko v takem slučaju še stokrat hitreje ob kruh in zaslužek. Revežu torej ne kaže nič družega, kakor da je »poživnik«, ker mora to biti!

Prav tisti slučaj opazamo pri raznih denarnih zavodih. Mi vsi dobro vemo, kako je tam, in vemo tudi, v čegavih rokah je ogromen del posojilnic itd. Pa pride kmet v posojilnico in prosi za posojilo in ga navadno tudi dobi, če ima le količkaj kredita. S tem pa stvar navadno še ni odpravljena, kajti pri nas se posojila v zelo pogostih slučajih ne smatrajo za zgolj trgovske posle, kjer odločuje samo kredit, ampak pri nas se smatrajo dostikrat pri še tako veliki plačilni zmožnosti in pri še tako veliki poštenosti in solidnosti zadolženca posojila kot nekaka dobrota, za katero je treba biti hvaležen tistemu, ki je posojilo odobrilo! Hvaležnost pa se mora zopet izkazovati z raznimi obveznostmi, pa ne samo z denarnimi, ampak z moralnimi, in to je ravno največji greh nad narodom, ki ga pa niso krivi ubogi »poživniki«, ampak tisti, ki so s svojim do skrajnosti nemoralnim postopanjem »poživnike« ustvarili. Ni krivo samo dekleta, ki sedi na zatožni klopi zaradi detomora — tudi »on« je kriv, morebiti še bolj, čeprav ne sedi na zatožni klopi, kakor bi pač zaslužil.

Poglavje o podporah.

Kjer je doma revščina in beračija, tam kličejo ljudje na pomoč in prosijo za podpore. Mi smo o podporah že mnogo pisali in bomo še in še in sicer tako dolgo, dokler ne bo izginil tisti nedostojni in nemoralni način delovanja podpor, ki je bil doslej pri nas v navadi. Kajti baš način delovanja podpor je ustvaril pri nas največ »poživnikov«!

Mi nismo načelni nasprotniki podpor. Mi vemo, da je ljudem hudo, če jim uniči požar hiše in če jim voda poplavi polja. V takih slučajih morajo ljudje dobiti pomoč od občine (dežele, države), ker je to njihova pravica, nikdar in nikakor pa nobena »milost«. Čemu pa imamo potem organizirano človeško družbo če ne zato, da ima ta družba dolžnost vsakemu članu družbe v stiski priskočiti na pomoč, vsak član pa ima pravico do podpor, če so v stiski. Kdor pa ima kakšno pravico, od tega dostojen človek ne sme zahtevati nikdar in nikjer nobene hvaležnosti in še manj kakšne moralne obveznosti! Še manj seveda sme dostojen človek zahtevati kakšne moralne obveznosti od podpore potrebnih in do podpor upravičenih ljudi že vnaprej, kar se je pri nas tudi dogajalo! — Kajti baš s tem se ustvarja največ »poživništvo«! Kdo pa je v tem oziru ustvaril pri nas in med nami največ »poživništva«, pa itak vsi vemo in zato smo »Slovenec« prav od srca hvaležni, da je načel poglavje o »poživništvu«.

Šolani ljudje in poživniki.

Skoro še bolj in še hujše kakor kmete tepe in bije naše siromaštvo naše šolane ljudi, in to od njihovih dijaških pa do kasnejših uradniških let. Tudi tu se kaže naša čudna morala, ki izkazuje dobroto ne iz dobrega srca, ampak na račun bodoče hvaležnosti, v vsi svoji umazanosti.

Dečkov, ki bi imeli tako premožne starše, da bi se lahko šolali na svoje stroške, je pri nas žalibog malo, ampak vsi so navezani več ali manj na kakšno podporo. In kakor drugod, tako imamo tudi pri nas razna dijaška podporna društva itd. Do tu je vse prav in v redu, kajti podpirati siromašne, a pridne in sposobne šolarje in šolarice je zelo človekoljubno, plemenito delo. Ni pa prav in ni v redu, če se dajejo podpore fantom zato, da bodo enkrat »naši«. To je največja umazanija in hudobija, kar si jo je mogoče zamisliti, kajti to ni le temelj vzgoje za »poživništvo«, ampak je pravo kupovanje duš! To je ugotovil že pred nami neki odlični naš šolski nadzornik, pa tudi mi smo v našem listu to že ugotovili in ožigosali, žalibog brez uspeha. Prava in resnična morala, tudi katoliška, pravi in uči, da je treba deliti dobrote (in tudi podpore) iz dobrega in usmiljenega srca — »naj ne ve levica, kaj dela desnica.« Kdor pa deli dobrote za namenom, da bo z dobroto kupil dušo jadrnega siromaka, ta je podoben svetopisemskemu satanu, ki je samemu Kristusu ponujal vse bogastvo tega sveta, samo če predenj pade in ga moli.

Ko pa ubogi dijak konča svoje šolanje, mora kam v službo. Tu se začneja zanj nov križev pot, kajti tudi pri podeljevanju služb se je razpasla razvada, da niso vpraševali toliko po sposobnostih, ampak je bilo glavno vprašanje: Ali je »naš«? Dobro tistemu, ki je bil »naš«, če so imeli ravno »naši« prvo besedo, gorje pa onemu, ki ni bil »naš«. Če ni bil »naš«, je bil lahko največji talent tega sveta, pa mu vse skupaj ni nič pomagalo, ampak je moral ostati na cesti in čakati in stradati! Stradati tako dolgo, dokler ni siromaka prisilil pretisnjeni želodec, da je tudi on postal »naš«. Taki ljudje pa, ki so postali »naši« vsled vnanjega pritiska (lakote), ne pa iz prepričanja, so seveda zopet z lakoto postali »naši« tudi na drugo stran, če je zapihala druga sapa. Niso pa tega vetrnjaštva in »poživništva« krivi toliko oni sami (ker jih je v to prisililo njihovo siromaštvo), ampak krivi so tisti nemoralni umazanci, ki so na račun njihovega siromaštva kupovali njihove duše! Kdor pa enkrat začne, ta nadaljuje, in zato ni nič čudnega, če vidimo ravno med našimi šolanimi ljudmi (»inteligenco«) toliko tiste grdobije, ki jo po pravici žigosa »Slovenec«, a žalibog ne pove, odkod ta grdobija izvira.

»Doslodnost.«

Še nekaj moramo omeniti in to je po glavje o doslednosti. Biti dosleden in ostati vedno zvest enemu in istemu prepričanju je prav lepo, ampak samo do neke meje. Vedno eno in isto verjeti je namreč mogoče le takrat, če se gre za absolutno resnico. (Kakor so n. pr. verske).

V posvetnem življenju pa absolutne resnice ne poznamo, ampak jo šele iščemo. Le spomnite se, koliko stoletij so ljudje verjeli, da se suče solnce okoli zemlje! Mi verujemo danes na podlagi točnih računov baš nasprotno. In sedaj vprašamo: Ali bi bili tisti ljudje takrat, ko so šele prvič spoznali nove račune, pametni, če bi bili še naprej verjeli, da se suče solnce okoli zemlje, vključ vsem novim dokazom? Prav gotovo ne, ampak vsak razsoden človek bi jim rekel, da so trmasti, ne pa pametni in »dosledni«.

Dandanes je vsa znanost eno samo veliko iskanje resnice. Kjer pa šele iščemo, tam ne

more biti govora o doslednosti, ampak samo lahko dosledni v iskanju, ne pa v priznavanju.

Prav tako je tudi v praktičnem življenju. Pride človek h kmetu in mu pripoveduje to in to in mu dokazuje to in to. Dokazuje mu to in to s tako vneto in prepričevalno besedo, da kmet res verjame njegovi besedi in njegovemu dokazovanju. Pa pride čez čas h kmetu nekdo drugi, ki mu pa ne pove le tega kar mu je povedal prvi, ampak tudi to, kar mu je prvi zamolčal in prikril. Kmet, ki ima tudi nekaj pameti, spozna, da ga je prvi nekoliko ogoljufal, ker mu ni povedal cele resnice, in spozna, da bi bilo treba prvo njegovo mnenje popraviti. Ali ga popravi? Jako redko ali pa nikoli! In zakaj ne? Zato ne, ker se revež boji grozečega očitka, da ni »dosleden«, da je »baba«, da je »figamož« itd.

Zato pravimo, da so zagrešili veliko grdobijo nad ljudmi tudi tisti, ki so vili v duše preprostih ljudi krivo in napačno mnenje o »doslednosti«. Biti dosleden je res lepo, če gre za priznano in neosporjeno resnico; velika napaka pa je resnico spoznati, a kljub temu vztrajati zaradi »doslednosti« in iz strahu pred očitkom »nedoslodnosti« še naprej v stari zmoti! To ni več doslednost, ampak je bedasta trma, in tudi te vrste trma, ki so jo ljudem gotovi ljudje vcepili nalašč, je v veliki meri kriva »poživništva«.

Zato pa smo mi vedno in vedno zahtevali za kmete čim več šole in izobrazbe, zlasti politične in državljanske, da bi mogli kmetje čim bolj spoznavati resnico sami s svojo glavo in misliti s svojimi možgani.

Kulturne vezi med nami.

V isti številki, kjer je objavil »Slovenec« zgoraj omenjeni članek o »poživnikih«, pa bremo tudi članek, kjer se nekdo bridko pritožuje nad tem, da se Srbi in Hrvati prav malo ali pa nič ne brigajo za naše kulturno življenje, čeprav mi skrbno zasledujemo ves njihov duševni napredek.

Nam se zdi, da tudi tukaj »Slovenec« ni povedal vsega, kar bi moral povedati. On je samo ugotovil to, kar je, ni pa povedal vzrokov, zakaj je tako.

V navadnem življenju vidimo, da se pač ljudje med seboj ljubijo in spoštujejo, ali pa se mrze in sovražijo. Kogar človek spoštuje, tega rad tudi posnema in se rad zanima za vse, kar na svojem oboževancu vidi. Če vidi človek, da nosi njegov vzor rdečo kravato, si tudi sam kupi rdečo kravato itd. Kogar pa človek sovraži ali vsaj ne spoštuje, o tem noče sploh ničesar slišati, pa naj ima še toliko dobrega na sebi! Tako ravnanje sicer ni pravilno, ampak tako je pač na tem božjem svetu in z ljudmi je treba računati pač tako, kakoršni so, ne pa s takimi, kakor si jih želimo mi.

Sedaj se pa zamislimo nekoliko v polpreteklo dobo. Mi vsi vemo, kaj je bilo n. pr. Hrvatom kar nekaj svetega. To pa, kar je nekemu sveto, vsak izobražen ali vsaj dober človek spoštuje, ker to zahteva navadna manira, in samo osel in neotesan surovež se pač smeje kmetu, ki se opokdne odkrije in moli. Hrvati pa od naše strani takega spoštovanja niso nikdar doživeli, ampak ravno nasprotno: če je le bilo kje mogoče, je po Hrvatih in po tem, kar je večina Hrvatov spoštovala in visoko cenila, padel slovenski lopar! Zato ni prav nič čudnega, če se je v srcih Hrvatov vzbudila taka mržnja do onih, ki so jih tako kruto žalili in tako grdo prezirali, da o njih sploh nočejo nič več slišati. Kdor seje mržnje in zaničevanja, naj nikdar ne zahteva spoštovanja in ljubezni, kajti dokler bomo ljudje in ne popolni angelji, se ne bomo ravnali po svetopisemskem izreku in ne bomo nastavljali še druge plati lica za nove klofute, če smo jih dobili na eno stran, ampak se bomo

ravnali po geslu »glavo za glavo, zob za zob«. To je pač hudo, mogoče je to tudi nemoralno, ampak človeško razumljivo je! Kdor seje veter, žanje vihar, in kjer ni medsebojnega spoštovanja in medsebojne obzirnosti, tam tudi ne more biti govora o ljubezni in tudi zanimanja ne. Med ljudmi je že tako, da nihče ne boža tistega, kdor ga vedno brea in tepe.

Zaključek.

Marsikomu se bodo zdele naše besede hude in krute, ampak to naj nas ne moti, kajti resnica mora na dan, pa če je še tako huda ali žalostna ali neprijetna. Mi moramo začeti enkrat gledati tudi v sebe same in ne samo okoli sebe. In če nam odkriva pogled v nas same velik kup nemorale in nesnage, potem je naša dolžnost, da nesnago in nemoralno vidimo, jo spoznamo in priznamo, potem pa da jo odnesemo ven! Potem bo šele naša notranjost zdrava in močna in k temu notranjemu našemu preporodu bomo poskusili tudi mi doprinesiti svoj delež, čeprav bo metla, ki bo pometala, jako ostrina in marsikomu neprijetna. Naše geslo mora biti: V čisto našo kmečko hišo čiste ljudi, nemoralna in nesnaga pa mora izginiti, pa naj se skriva pod katerimkoli imenom!

Po svetu.

Nemčija.

Veliko pozornost vzbujajo trenutno v svetu volilni boj v Nemčiji. Pri teh volitvah gre za važno odločitev, kam se bo Nemčija nagnila, ali na zapad ali na vzhod. Med dvema velikima skupinama, ki jih tvorijo zapadnoevropske države na eni, Rusija pa na drugi strani, je Nemčija jeziček na tehtnici. Zato si tudi vsaka skupina prizadeva dobiti Nemčijo na svojo stran. Z ozirom na to važno odločitev, ki čaka Nemčijo prej ali slej, so tudi razne stranke in skupine v Nemčiji razdeljene. Za evropski zapad, to je za politiko sporazuma s Francijo in z Anglijo, se zavzemajo predvsem velika industrija in meščanstvo, toda ne brezpogojno, ampak zahtevajo za slučaj sporazuma, naj se Nemčiji črta znaten del vojne odškodnine, ali pa vse, in drugi zahtevajo revizijo mirovnih pogodb. Skupina, ki se nagiblje bolj na vzhod, pa zahteva, naj se Rusi ne vmešavajo v nemško notranjo politiko in naj opuste v Nemčiji svojo komunistično propagando. Borba za Nemčijo od obeh strani je vsekakor znak, da se Evropa še nikakor ni pomirila.

Na Ogrskem

so praznovali nedavno z velikimi svečanostmi sv. Emerika, ki je vladal na Ogrskem okoli leta 900. Ta slavnost je bila na zunaj pač verskega značaja, bila pa je tudi velepolitična prireditel, ker so pri tej priliki jako vplivni krogi nastopali za revizijo mirovnih pogodb, ki naj bi napravila Ogrska zopet takšno, kakor je bila. Obenem so pri tej priliki poskusili tudi z veliko agitacijo za vzpostavitev Habsburžanov na izpraznjeni ogrski kraljevski prestol. Bodoči ogrski kralj naj bi bil Oton, najstarejši sin pokojnega cesarja Karla in cesarice Zite. Razumljivo je, da sosedne države tega pokreta ne gledajo preveč prijazno, ker bi vsaka tozadevna izprememba sedanjega stanja resno ogrožala mir.

Konferenca v Varšavi.

Važna konferenca bo te dni v Varšavi. Tam se bodo sešli zastopniki naše, romunske in poljske vlade na agrarno konferenco. Naloga te konference je nadaljevanje sporazuma med Jugoslavijo in Romunijo s pritegnitvijo Poljske k temu sporazumu. Kakor zatrjujejo, bodo govorili na tej konferenci v prvi vrsti o skupnem nastopu vseh treh držav glede vnovčevanja agrarnih produktov, da si ne bodo te države med seboj konkurirale, ampak bodo rajše delale skupaj. Če pa pogledamo na zemljevid, vidimo, da ima ta zve-

za tudi velik političen pomen, kajti omenjene tri države segajo od Baltiškega pa do Črnega morja in tvorijo mogočen blok v sredi med Nemčijo, oziroma med zapadno Evropo in Rusijo.

V ostalih državah.

Notranji in zunanji zapletljaji posameznih evropskih držav postajajo čedalje resnejši. — Nastajajoča vprašanja, ki so se nekoč sproti reševala, se zdaj odlagajo ali pa začasno rešujejo. Konference, sklicane z namenom, da bi položaj ublažile, se zaključujejo često s še večjimi težavami. Politika velesil razvija mrzlično delavnost. Vsepovsod je opaziti v Evropi zopet težko politično razdobje.

Na Švedskem in Norveškem, kjer bi najmanj pričakovali notranjih trenj, pripravljajo protiboljševiški kmetje slično akcijo, kot se izvaja na Finskem proti komunistom. Nič boljše ni nazadnje niti v ostalih baltiških državah v Letoniji, Estoniji in Litvi. Boj proti boljševizmu zahteva in usmerja vse narodne sile, Litva pa je vrh tega še v stalnem sporu s Poljsko.

Portugalska je spet na pragu usodnih dogodkov. Močna levičarska struja, ki ima močno zaslombo v angleški delavski vladi, zahteva uvedbo demokracije, čemur se z vsemi silami upirajo pristaši sedanjega režima.

V sosednji Španski še zmirom ni ponehala borba za likvidacijo diktatorskega režima pokojnega generala Primo de Riveria, katero povečuje še borbenost in vztrajnost republikancev in in katalonskih avtonomistov.

Veliko Britanijo pretresa silna gospodarska kriza, ki je objela nekatere industrijske panoge, posebno premogovno, in pomnožila število brezposelnih na milijone. Razen tega ji delajo preglavice tudi kolonije in zaščitne države: Indija (z Gandhijevim nacionarno-osvobodilnim pokretom!), Sudan, Egipt (z pred nekaj tedni končano revolucijo) itd.

Francija, ki je sicer še na najboljšem, je v prikritem sporu z Italijo, z uporniki v Alžiru in Tunisu, težkoče pa ima tudi z Indokino in Irakom ter z delavskimi štrajki, ki so se pa zadnje dni nekoliko omejili.

Italija se bliža višku gospodarske krize, katero so zadnje elementarne nesreče (potres in viharji) le še povečale. Tudi absolutna moč fašizma se že lomi. Protifašistično gibanje, ki se je doslej omejevalo le na inozemsko delo in odpor, se pričinja naravno uveljavljati že v sami državi.

Nemčija je vsled bližajočih se volitev na težkem razpotju. Doslej je tako v notranji kakor v zunanji politikaj spretno vozila, ne da bi se jasno izpovedala, kam si želi. To je bila politika centra; a vse kaže, da bodo sedanje volitve prinesle zmago levemu ali desnemu krilu, in potrebna bo končna odločitev državnega kurza.

Avstrija je še vedno v krizi zaradi Heimwehra, neodločene zunanje politike in kreditnih vprašanj. Madžarska stoji pred odločitvijo glede povratka kralja, hoče restavracijo Habsburžanov, pridružuje se agrarna kriza in borba levice, ki zahteva uvedbo demokracije.

Bolgarska trpi pod diktaturo makedonstvujušičih in zunanjega vpliva Italije. — Romunija je šele preživela izpremembo na prestolu, vznemirja jo pa protižidovsko gibanje in boljševiški pritisk, a je dosegla na sinajski agrarni konferenci prav lep uspeh, ki zagotavlja s skupnim sodelovanjem z našo državo delno rešitev gospodarske krize.

Poljska še ni rešila vprašanja parlamentarizma in sporazuma z Nemčijo in Litvo. V zadnjem času jo zelo duši sovjetska gospodarska politika, ki stremi za uničenjem njene industrije in agrarne produkcije.

V Rusiji neprestano vre med boljševiki samimi. Pač pa se značilno kaže in povsod občuti gospodarsko politiko Sovjetske republike.

Albanija pa je postala italijanska kolonija in se ne more ganiti, če tudi je vse napeto. — Kakor vidimo, je v vrenju in trenju vsa Evropa.

Prijetno in lahko
brijanje
ELIDA
SHAVING STICK

Dopisi

Krško ob Savi. Ker se obhaja Angelska nedelja po cerkvenem koledarju za ljubljansko škofijo prvo nedeljo v septembru, je običajni romarski shod pri Sv. Rozaliji šele 7. septembra.

Podturen pri Dolenjskih Toplicah. Gospod urednik, dovolite nam zopet nekoliko prostora v Vašem listu, da povemo našim bralcem, kako živimo v naši vasi in okolici. Prosimo Vas najpreje za malo uslugo ter blagovolite popraviti par malih napak, ki so se urinile v zadnjem našem dopisu v »Kmetem listu« z dne 13. avgusta 1930. Tajnik in odbornik Prostovoljnega gasil. društva sta: Ivan Rom, tajnik, Anton Rom, odbornik, ne pa Konec kakor je bilo pomotoma v zadnjem dopisu rečeno. Vas Sela je darovala 200 Din, ne pa 20 Din. Toliko resnici na ljubo in v zadovoljstvo prizadetim. Naša gasilska proslava, obletnica ustanovitve društva ter blagoslovitev nove brizgalne 17. avgusta je prav dobro izpadla, čeprav smo v soboto 16. avgusta z žalostnim obrazom gledali proti nebu, ko je dež lil kar v curkih. V nedeljo zjutraj se je pokazal lep solnčni dan, da je v par urah posušilo ceste in livade ter tako omogočilo občinstvu udeležbo in poset. Prišli so od blizu in daleč v velikem številu, toliko da lahko rečemo, da še ni naša podturenska vas doživela take proslave in jo skoro gotovo nikar več ne bo. Zahvaljujemo se tem potom častitemu frančiškanku za izvršene cerkvene obrede, kumu in kumici gosp. knezu in kneginji Aueršperg iz Soteske in njegovima zastopnikoma gosp. Mlakarju ter gospej Roziki Stoparjevi iz Gorice, gospodu župnemu načelniku K. Jevšku iz Novega mesta, vsem društvenim načelnikom in njih članstvu ter gospodu županu Pečjaku, kakor tudi vsemu občinstvu, ki je našo prireditvev posetilo ta dan. Upamo, da so vsi gostje bili zadovoljni ter odnesli najboljše spomine od nas v svojih srcih. Marsikdo je pri odhodu rekel, da bi želel še enkrat udeležiti se enake prireditve pri nas. Vsi oni pa, ki so zamudili letošnjo našo slavnost, bodo imeli v prihodnjem letu priliko porazveseliti se, ko bode društvo blagoslovilo gasilni dom, in ako bomo finančno zmogni, tudi novo zastavo. Še enkrat vsem najlepša hvala, tudi onim, ki so kakorkoli pripomogli k tej prireditvi. Videli smo, da trud ni bil zastonj, ampak je obrodil sad v korist našega bližnjega. Ko bode društvo imelo svoj dom, bomo ustanovili še čitalnico tako, da se bo moglo članstvo tudi duševno izobraževati.

Št. Peter pri Novem mestu. Dne 15. t. m. je padala pri nas huda toča, ki je popolnoma uničila ajdo in tudi vinograde nevarno oklestila. Ajda je najbolj lahko žito in je bila tako uničena, da ne bodo dobili kmetje niti semena nazaj. Naš okraj je po toči tembolj prizadet, ker ga je že v drugič obiskala ta nesreča v letošnjem letu. Letina je sicer lepo kazala, a toča nam je vse pokvarila. Značilno je to, da nas obiskuje toča že več let zaporedoma.

Št. Vid nad Ljubljano. Meščanska šola. — Vpisovanje v I., II. in III. razred se bo vršilo še dne 30. in 31. avgusta od 9. do 12. V I. razred se bodo sprejemali učenci in učenke, ki so dovršili 4. razred odnosno 4. šolsko leto na osnovni šoli.

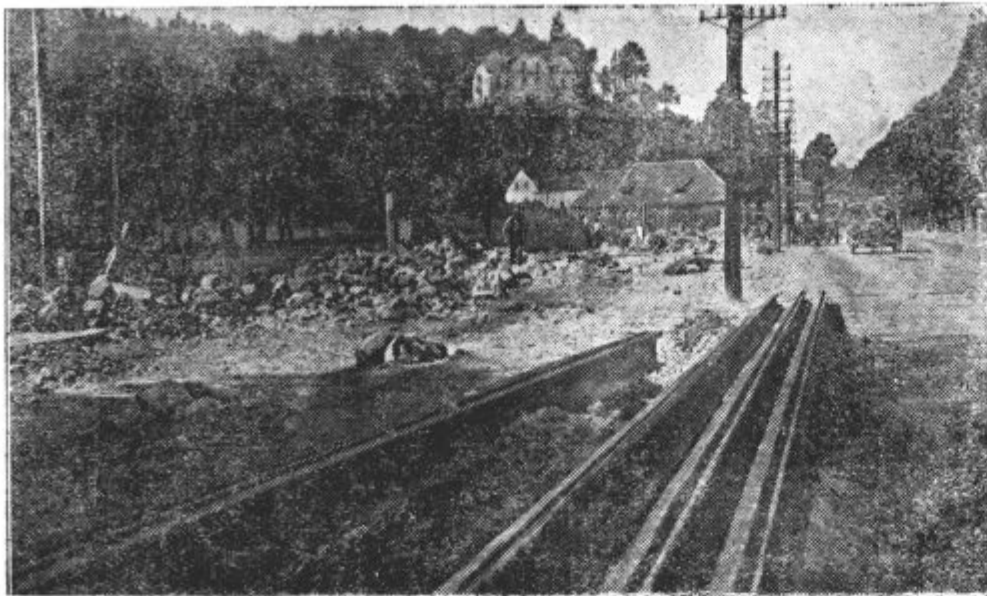
Ponavljalni izpiti se bodo vršili v ponedeljek, dne 1. septembra od 8. dalje. V prihodnjem šolskem letu se otvori za deklice tudi gospodinjska šola.

Gora pri Sodražici. Naj malo popišemo tukajšnje razmere, katere pa niso nič kaj prida. S pridelki bo bolj slabo. Posledice toče, ki je razsajala dne 30. julija 1930., se šele sedaj morejo prav oceniti. Pšenica je bila ravno pred žetvijo, tako da nam je toča uničila ves pridelek in ne bomo imeli niti semena. Koruza je zbita, da se je sedaj začela sušiti, enako oves, fižol in krma za prašiče. Seno nam je vzela suša in uničila kobilice, tako da bomo morali odprodati polovico govedi. Skupno nam je toča prizadela najmanj 200.000 Din škode. Ljudstvo se upravičeno vprašuje, kaj bo? Žitnice bodo prazne, skednji tudi. Državna pomoč bi bila zelo potrebna. — Dne 10. avgusta je tukajšnje prostovoljno gasilno društvo otvorilo ob priliki desetletnice svoj res lepi dom, kateri stane 21.500 Din brez vsakega drugega dela, ki so ga člani in občani sami izvršili brezplačno. Otvoritvene slavnosti se je udeležilo okrog 600 oseb, največ iz Sdražice in Loškega potoka. Vsem udeležencem, ki ste pripomogli društvu do tako lepega gmotnega in moralnega uspeha, izrekamo najlepšo zahvalo ter končno pozdrav vsem čitateljem »Kmetkega lista«.

Piljšanj. G. Lah v Koštelu je imel vino-toč pod vejo. Fantje so pozno v noč vasovali in konečno sprli. Zimškov fant je udaril Gubenšekovega Ivana z Lešične tako po glavi, da je bil dalj časa v nezavesti. Ne ve se še, kedo ga je spravil domov. Zdravi ga okrožni zdravnik dr. Vinko Kraser. Zimška so zaprli, da si bo tam hladil jezo.

Sp. Polskava. »Ponedeljek« z dne 4. julija t. l. prinaša poročilo iz Pragerskega, o fantovskem pretepu, katerega žrtev je postal 21 letni študent Z. Šramel iz Pragerskega. Dopisnik navaja, da je prišel imenovani na nepojasnjen način v konflikt z nekimi nepoznanimi kmečkimi fanti in ga je nekdo med pretepom zabodel v glavo. G. dopisnika vprašamo: 1. Kdo so tisti neznani kmečki fantje?! 2. Kdo izmed njih je storilec? 3. Ali sploh na Pragerskem eksistira kakšen kmečki fant? Naravnost predrzno je, da meša dopisnik v medsebojne prepire pragerskih študentov, in drugih različnih ljudi kmečke fante, ter tako slepi javnost z neresničnimi poročili, kot da je to delo njih. Ker je med drugimi tudi navedeno, da orožniki pridno iščejo storilca, pripomnim, da se je storilec takoj drugo jutro sam javil komandi orožniške stanice in ni niti oddaleč kmečki fant. Pripomba, da naj se storilci strogo kaznujejo, je priporočljiva, vendar se pa naj tudi ozadje cele zadeve strogo preišče in dožene, kdo je v direktni ali indirektni zvezi s tem zločinom, ter se tudi izzivači primerno kaznujejo, nikakor pa se naj kmečkih fantov po nedolžnem ne spravlja v slabo luč javnosti, ker nočemo biti deležni sadov Pragerske kulture.

Kmečki fant iz Sp. Polskave.

Gradnja tramvajske proge v šiško

Dela za razširjenje ljubljanske cestne železnice so končno pričeli. Najprvo bo zgrajena proga od križišča Južne železnice s Celovsko cesto mimo pivovarne »Union« skozi Šiško. Če bo vreme ugodno, bo proga dograjena že letos do glavne pošte v Šiški. Prehod preko železniške proge na Celovski cesti bo enotiren, po

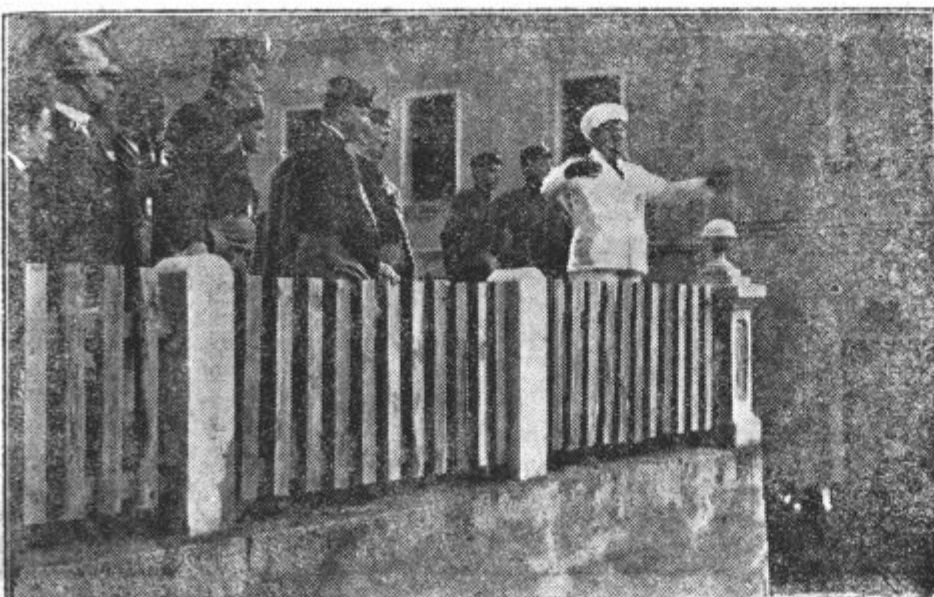
Celovski cesti do »Union« bo pa vodila dvotirna proga, nakar se bo zožila v enotirno skozi Šiško do km 194 pri »Franceljnu«. Prihodnjo pomlad bo proga skozi Šiško že v obratu, spomladi bodo pa pričeli delati novo progo na Vič. Ta dela bodo stala 18 milijonov Din.

Naši Amerikanci se vračajo.

Člani SNPJ pred odhodom v Ameriko na priateliskem večeru pri »Mikliču«

Otvoritev sokolskega telovadišča v Zagorju.

Sreski poglavar dr. Podboj govori ob slovesni otvoritvi leinega telovadišča v Zagorju

Brat japonskega cesarja v Berlinu.
Princ Takamašū, brat japonskega cesarja, potuje sedaj po Evropi. Najprej je obiskal London, sedaj pa se muči v Berlinu. Na potovanju ga spremlja njegova soproga. Iz Berlina pojde princ v Pariz in v Rim.

Na mejo! V Gornjo Radgono in v Št. Ilj!

Narodna in državna dolžnost nas vabi in poziva, naj podpremo s svojo izdatno udeležbo v nedeljo dne 7. septembra Sokolsko prireditev v Gornji Radgoni, v katere neposredni bližini, v mestu Radgoni, je bilo leta 1917 od Avstrijcev ustreljenih več vojakov-Slovencev, ker so v svojem proroškem navdušenju klicali: »Živela Jugoslavija!« Junakom-mučenikom: »Večna slava!«
Jednako nas vabi in poziva ta dolžnost dne 8. septembra v Št. Ilj na 20-letnico otvoritve Slovenskega doma.

Pohiteti hočemo v Gornjo Radgono, na mejo, na tla, poškopljena z mučeniško krvjo za našo državo, jačit in povzdigovat našo narodno in državno zavest in ugled jugoslovanskega življa, naslednjega dne pa v Št. Ilj gledat lepe kraje, ki so pod nemškim pritiskom bivše Avstrije žilavo vztrajali in ostali zvesti svoji ljubi slovenski govorici.

Da dosežemo oba svoja vzvišena namena, vabimo vsa naša obrambna, sokolska, pevška, stanovska, strokovna, športna, dirkalna in druga društva ter Mariborsko in podeželsko prebivalstvo, naj se udeležijo po možnosti v največjem številu dne 7. septembra Sokolske prireditve v Gornji Radgoni, a dne 8. septembra slavnosti 20-letnice otvoritve Slovenskega doma v Št. Ilju. —

Odbori narodnih društev.

TEDENSKI KOLEDAR.

- 31. avgusta, nedelja: Rajko.
- 1. septembra, ponedeljek: Egidij.
- 2. septembra, torek: Štefan.
- 3. septembra, sredo: Serafina.
- 4. septembra, četrtek: Rozalija.
- 5. septembra, petek: Lavrencij.
- 6. septembra, sobota: Magnus.

SEJMI.

- 31. avgusta: Konjice, Dobropolje.
- 1. septembra: Radeče pri Zidanem mostu, Skaručna, Višnja gora, Planina pri Črn., Žigarski vrh, Sv. Lovrenc, Zreče, Mozirje.
- 2. septembra: Sodražica, Sv. Bolfenk.
- 3. septembra: Krško.
- 4. septembra: Črnomelj, Preska, Bogojina.
- 5. septembra: Račna.
- 6. septembra: Vesela gora, Sv. Vid pri Ptuj.

Novice

Naročniki, ki ste prejeli od uprave opomine, skrbite, da pravočasno poravnate zaostalo naročnino, ker se vam bo drugače redna pošiljatev »Kmetškega lista« ukinila.

Predsednik vlade je odpotoval z Bleda. V soboto zvečer je zapustil Bled predsednik vlade general Petar Živković s podpredsednikom Uzunovićem in se vrnil v Beograd. V soboto sta odpotovala z Bleda tudi ministra dr. Srškić in dr. Šibenik.

Karlo Kovačević na Bledu. Pretekli petek je prispel na Bled podpredsednik bivše HSS g. Karlo Kovačević v spremstvu urednikov »Seljaškega glasa« in župana iz Nove Gradiške Andrija Berića. Oba sta bila sprejeta drugi dan v avdijenco pri Nj. V. Kralju. Po avdijenci je g. Kovačević izjavil, da je Kralj pokazal največji interes za življenje kmetškega naroda in za njegove potrebe.

Sedež srezkega načelstva ostane v Prevaljah tako je rešilo ministrstvo notranjih del vprašanje, ali naj se prenese sedež v Dravograd, ali naj ostane še nadalje v Prevaljah.

Rimske grobove odkopavajo v Radehovi pri Sv. Lenartu. Izkopavanja vodi profesor Baš. Izkopane rimske spomenike bodo oddali v mariborski pokrajinski muzej.

V Varšavo na kmetijsko konferenco sta odšla v torek 26. t. m. ministra Juraj Demetrović, trgovinski minister in dr. Šibenik, kmetijski minister. V delegaciji se nahajajo še načelniki posameznih ministrstev dr. Stojkovič, dr. Piljain dr. Mušić.

Naši delavci so prišli. V torek sta prispeli dve veliki skupini slovenskih delavcev iz tujine v domovino na krajši poset. Prva skupina je prišla iz Francije in šteje 500 ro-

jakov izseljencev, v drugi skupini so pa westfalski Slovenci iz Nemčije. Na Jesenicah so priredili zavednim slovenskim delavcem, ki so šli po svetu kruha iskat, slovesen sprejem. Ravno tako lepo so bili deležni sprejema v Ljubljani, prestolici Slovencev kamor so prispeli rojaki po obisku Matere Božje na Brezjah. Želimo, da bi se naši rojaki v rodni zemlji, ki jim ni mogla dati kruha srečne počutili in da dobe najlepše utise o naši osvobojeni državi.

Surov in krvav pretep med delavci. V soboto zvečer so napolnili gostilno pri Jančetu v Dev. Mariji v Polju delavci in domačini. Okrog 8. ure so prišli v gostilno trije delavci, doma iz Predgrada pri Brežicah in zaposleni pri tvrdki »Obnovi« na Fužinah. Vse dli so se za dolgo mizo in pričeli naročati liter za litrom. Ko je prinesla gostilničarka četrti liter na mizo, ga je eden izmed njih prijel in razbil. Gostilničarka je zahtevala plačilo za steklenico in vino. Delavci so se temu uprli in se pričeli z njo prepirati. Gostilničarki so prišli na pomoč domači fantje. Tedaj se vname strašen pretep, ki je končal s smrtjo delavca Mateja Škofa, katerega je nekdo sunil z nožem pod koleno in mu prerezal žilo odvodnico, tako da mu je v nekaj trenutkih odtekle kri. Zidar Franc Brunerje dobil težko rano v trebuh da so mu izstopila čreva, ravno tako hudo rano z nožem sta dobila mehničar Josip Širca in gostilničarka. Po divjaškem pokolju so omenjeni trije delavci pobegnili, a orožništvo je vse tri že drugi dan prijelo. To je najžalostnejša slika sobotnih delavskih nastopov. Svoje težke prisluž ne dinarje zapije, potem se stepe in nekaj sotrpinov pokolje, sam pa pride pred sodišče in v ječo. To so tako sramotne stvari, da se niti pri največjih divjakih v Afriki ne najdejo.

Odstop poljske vlade. Poljska vlada, kateri je predsedoval polkovnik Slawek, je v soboto podala nepričakovano ostavko. Novo vlado je sestavil maršal Pilsudski.

Naši izseljenci se vračajo. Radi prevelike brezposelnosti, ki vlada v Ameriki, se veliko število naših izseljencev vrača v domovino.

Obenem bodo naši izseljeniški komisarji v Ameriki začeli z veliko propagando za vrnitev v domovino. To nam pač čezdalje bolj dokazuje, da Amerika le ni tako »lepa in obljubljena dežela«, za kakršno jo imamo!

Kmet pregnal rubežnike. Komisija sodišča v Koprivnici je hotela zarubiti kmeta Vabatića iz Jagujetovca. Ko so vlekli kmetovo kravo iz hleva, je kmet prijel bič in lopato in nagnal komisijo; komisija je odgodila rubež in vložila proti kmetu ovadbo.

Likvidacija bivše avstroogrške Poštne hranilnice. Na razna vprašanja naših naročnikov v zadevi likvidacije bivše avstroogrške Poštne hranilnice sporočamo, da to vprašanje še ni rešeno. Ravno te dni so se vršila pogajanja med zastopniki Jugoslavije in Avstrije, da se uredi zahteve jugoslovanskih vložnikov. Kadar bo zadeva rešena, bomo prinesli uradno poročilo.

Velik požar v Kamniku pri Preserju. Pod Žalostno goro, kjer je sloveča romarska pot, leži vas Kamnik, ki šteje okoli 60 hiš. 22. t. m. pa je izbruhnil silen požar, ki bi lahko upepelil celo vas, da niso bili gasilci obvladali besnečega ognja v najkrajšem času z modernimi motornimi brizgalnicami. Ogenj je nastal v kozolcu posestnika g. Debeveca in se je vsled vetra razširil že na mnoga sosednja gospodarska poslopja in silno naglo uničeval po kozolcih spravljene ves letošnji poljski pridelek, zlasti velike množine sena in mnogo žita, ki je bilo spravljeno po kozolcih in skednjih in je čakalo na mlaček. — Škodo cenijo na 300.000 dinarjev. Posestniki so bili zavarovani za malenkostne vsote. Kako je požar nastal, še ni ugotovljeno, menijo pa, da so ga povzročili otroci, ki so se igrali z žveplenkami.

Pri slabem počutju je naravna »Franz-Josef«-grenčica prijetno učinkujoče domače sredstvo, ki se z njim znatno zmanjšajo težkoče in češče zanesljivo koristijo že male količine. Dopisi ženskih zdravnikov hvalijo soglasno prav milo učinkovanje »Franz-Josef«-vode, ki je posebno izborna za nežni ustroj ženskega telesa. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Podlistek

Ivan Albrecht:

Sestra Dolorosa.

(Nadaljevanje.)

Teta Lona se je nasmehnila:

»Kje smo še!? To je samo sonce in smeh, ne pa taka kisla megla, kakor bi včasi rad bil ti. Le otresi se tega, ko ti prav nič ne pristoja.«

Fant se je nasmehnil, a je bil smeh kakor jok.

»Če se vam bo res kdaj zdelo, mi že poveste,« je stopil na prag in otožno gledal po vrtu.

»Tebi prvemu, samo ubogaj me«, je bodrila babica in mu je še pred vežo prinesla čašico borovničevca.

»Srečno hodil!«

»Dobro se imejte, teta! Srečno!« se je premagal mladenič in je naglo odšel proti Dravi.

»Hudirja, to noč si pa pošteno vasoval,« ga je dražil brodnik, ko sta v čolnu polzela preko reke.

»Nikoli več ne bi maral tako«, je vzdihnil Cencan in venomer gledal nekam daleč po Dravi. Šele pri bregu se je prav zavedel in je skoraj zdriljal proti domu.

III.

Rodnikova domačija je stala na zloznem pobočju na severnem koncu vasi, posestvo samo pa je bilo precej raztreseno in je nekaj parcel bilo po dobro uro oddaljenih, najlepši travnik pa je bil razpet po brežini tik nad Dravo. Na strani proti reki je bil kakor odsekan. Pečina je bila polna vdolbin in razjed, prepletelih s pravljicami in bajkami. Vse je bilo tu živo in čudovito. V najnižje ob Dravi ležečo votlino se je hodil kratkočasit povodnji mož in je marsikdaj smuknil s kako mladenko v svoje bajno podvodno domovanje, ako jo je na tej ozki poti zajela noč. Više po skalovju so se v mesečini hodile nekaj česat žalik žene in bele žene, vilinska blaga bitja, ki so pomagala ljudem z nasveti in često zahrepenela tudi po topli človeški ljubezni. Kadarkoli je Cencan šel proti domu, je gledal proti tistim pečinam in se vdajal razkošju pravljicne lepote, s kakršno je bilo prepleteno to skalovje, to jutro pa je hitel kakor slep dalje in je gledal v tla. Rame so mu bile težke, noga okorna, misel topa in kakor okostenela. Stopal je že po vrtu proti ponosni Rodnikovi hiši, pa še ni opazil, kako mu posestrima Zalka nestrpno maha z roko v pozdrav.

»Kakšen pa si danes?« se je končno zavzelo dekle in se je skoro prestrašilo fantovega bledega obličja in temno podsenčenih oči.

»Truden sem,« je menil Cencan in je skričeval pogled.

»Kod si hodil?« je proseče zadržtel dekletov glas.

»Kako čudno vprašaš?« se je izmikal fant.

»Saj veš, da sem na Kočuhi kosil.«

»Ali kose pri Tomažičevih vso noč?«

»Glej jo, kdo pa to pravi?!«

»Tvoj obraz pravi, da nisi spal,« je korakajoče vztrajalo dekle.

»Z očetom bi rad govoril,« je obesil Cencan koso na drevo in je z naporom zadrževal zehanje.

»Oče leže in te že komaj čakajo.«

V dekletovem glasu je bila senca očitka in nejevolje, ki je Cencana mučno zaskelala in skoraj oplašila.

»Kaj jim vendar je?« so se zvale njegove trudne oči.

Zalkin pogled se je srečal z njegovim:

»Sinoči sva te čakala do desetih in še čez, pa jim je nenadoma prišlo slabo in so mi na klopi pred hišo omedleli. Lahko si misliš, kak-

»To se res gnete vse na kup,« je zdrknilo Cencanu, a dekle naglo:

»Šen stah sem prestala.«

»Se mi je zdelo, da se je moralo tudi tebi nekaj pripetiti. Zakaj mi prikrivaš?«

»Saj ni nič. — In kako je zdaj z očetom?«

»Pravijo, da je vse dobro, samo vstati se jim ne ljubi, so mi rekli.«

Fant je odšel v čumnato, dekle v kuhinjo.

»Sem se že bal, da se ti je primerila kakšna nezgoda po poti,« je potožil Rodnik, a Cencan mu je na kratko orisal nočni doživljaj.

»Teta Lona vas pozdravlja in tebe tudi, Zalka,« se je hitro prekinil, ko je mladenka prinesla zajtrk.

»Ali si bil tudi pri teti? Si kaj videl Mojco?« je veselo poizvedovala Zalka, ko je opazila, kako je Cencanov prihod osvežil Rodnika.

(Dalje prih.)

Kobilice nad Zagrebom. V Zagrebu se je pojavil velik oblak kobilic, ki je prišel v mesto. V velikem številu so lazile kobilice v stanovanja in kavarne ter prizadejale velike neprijetnosti.

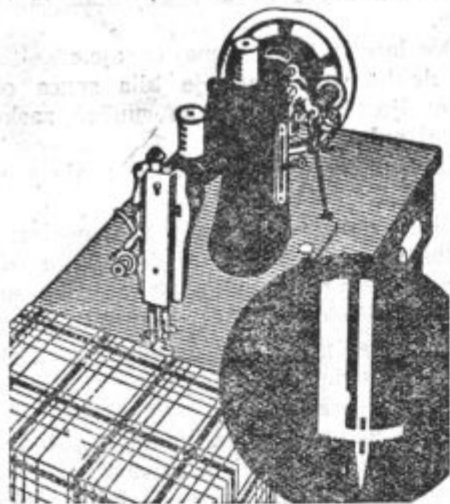
V Zadru, italijanskem mestu ob severni dalmatinski obali, razsaja malarija in skoro ni več hiše brez bolnika.

Letalska nesreča pri Jihlavi. V bližini Bedrichova na Češkem je strmoglavilo na zemljo največje češkoslovaško potniško letalo, ki je plulo proti Dunaju. Nesreča je zahtevala 10 mrtvih, 22 potnikov pa je bilo ranjenih.

Smrtne obsodbe v Rusiji. Vrhovno sodišče je obsodilo na smrt 5 trgovcev, ki so bili obtoženi, da so nakupovali srebro, zlato in devize ter jih hoteli iztihatipiti v inozemstvo. Vseh pet trgovcev je bilo obsojenih na smrt in smrtna kazen je bila takoj izvršena.

Raziskovalec severnega tečaja Andree najden. Norveški listi so s posebnimi izdajami objavili vest, da je neka znanstvena ekspedicija iz Norveške, ki je raziskovala ozemlje okrog Franc Jožefove zemlje, našla na Belem otoku popolnoma ohranjena trupla znanega raziskovalca Avgusta Andreeja in njegovih dveh spremljevalcev. Imenovani so hoteli leta 1897. z balonom doseči severni tečaj, a so se pri tem ponesrečili. O njihovi usodi ni bilo 33 let nobenega sledu. Trupla so ležala v ledu zamrznjena in so se do današnjega dne popolnoma ohranila. V bližini trupel so našli taborišče z Andreejevim dnevnikom, ki nosi napis: »Ekspedicija na severni pol 1897.« Nedaleč od trupel so našli tudi čoln. Iz Andreejevih zapiskov sklepajo, da je ekspedicija še dalj časa živela, potem ko je padla iz balona. Trupla Andreeja in njegovih spremljevalcev bodo prenesli v domovino in jih z vsemi častmi pokopali. Švedska vlada je dolgo let pozvedovala za ponesrečenci, toda vsa proizvodnja in iskanja so ostala brezuspešna. Zadnje vest so poslali ponesrečenci 13. julija 1897 s poštnim golobom. Prebivalci severnih pokrajin Eskimi so pa pripovedovali pravljico o treh belih bogovih, ki so padli z neba in med njimi dalj časa živeli. Ta pravljica bi se naj nanašala na Andreejeve ponesrečence.

Letalska tekma v Varšavi. Te dni se vrši v Varšavi na Poljskem letalska tekma za pokal (prehodno darilo) Male antante. Tekme se udeležijo tudi naši letalci, ki so že prispeli v Varšavo na šestih aeroplanih.

HAID & NEU šivalni stroji

so prvovrsten nemški izdelek.

Prodaja jih tudi na ugodne obroke.

CENTRA

Trgovina šivalnih strojev
Ljubljana

Masarikova cesta

(palača Vzajemne zavarovalnice naproti kolodvoru)

Zastopnike sprejemamo povsod.

V severni Kitajski je od gladu umrlo skoraj 2 milijona ljudi.

Izvoz grozdja. Poljedelski minister dr. Šibenik je z avstrijskimi oblastmi sklenil sporazum za začasni izvoz našega grozdja preko Maribora in skozi avstrijsko ozemlje.

Motor se je vnel. Dne 22. avgusta se je vozil g. Ferdinand Zlodej, čevljarski pomočnik v Zabukovju na Frankolovem, z motornim kolesom proti Vitanju. Med potoma se mu vname bencin in bliskoma je bil on in celo kolo v plamenu. G. Zlodej je dobil teške opekline po rokah in obrazu.

Umrli. Dne 20. avgusta je umrl g. Jožef Senegačnik, mesar v Vojniku, rodom Novocerkovčan. Rodbini naše sožalje.

Požar v ladjedelnici. V šibeniški ladjedelnici je nastal požar, ki je uničil mnogo orodja in čolnov, ki so bili v delu.

Zagorje pri Kozjem. V četrtek 14. avgusta je ustrelil Tovornik približno 25 kg težkega divjega prašiča. Bil je pa suh in mršav.

Ogenj na Krškem polju. V vasi Mrtvice na Krškem polju se je v soboto pojavil ogenj v strehi hiše Franca Retlja. V nekaj trenutkih so plameni objeli celo hišo in hlev, ki sta postala plen požara. Došli gasilci so z veliko požrtvovalnostjo preprečili, da ni zgorela cela vas.

Velik proces proti Slovincem v Trstu. V dvorani nove sodne palače v Trstu se bo pričela te dni velika razprava proti 87 Slovincem iz Goriškega in Tržaškega, ki so obtoženi 99 raznih zločinov proti italijanski državi, fašistom itd. Obtožence bo sodilo izredno sodišče, kateremu predseduje general Cristini. Razprava bo tajna.

Rudniška nesreča v Rusiji. V premogovniku »Kapitalnija« so plini ubili deset rudarjev, a pet rudarjev čisto zasuli.

Kozje. Kozjanska občina je 14. t. m. izdružila na sodni dražbi Druškovičevo posestvo s hišo za 275.000 Din. V načrtu je, da se posestvo razparcelira in proda, a hišo obdrži občina. Imeli bomo občinski dom. Nastanili se bodo v njem učitelji in v slučaju potrebe tudi druge ustanove.

Sinajska agrarna konferenca.

Sinajska agrarna konferenca je končala svoje delo. Brez dvoma je dala temeljne rezultate za obe državi, ki sta na njej sodelovali: za Jugoslavijo in za Rumunijo. Na konferenci je pred vsem urejen cel niz zelo važnih gospodarskih vprašanj, ki zadevajo obe sosedni si državi. Vzpostavljene so ekonomsko-gospodarske in trgovske vezi med našo državo in Rumunijo. Končno je bil na tej konferenci dosežen trgovinski sporazum, ki brezdvomno predstavlja podlago bodoče carinske unije med našo in rumunsko državo. Ta trgovinski sporazum, ki bo stopil v veljavo s 1. septembrom t. l., predstavlja modus vivendi, s katerim se bodo uravnavali vsi trgovski odnosi med obema državama.

Po tem trgovinskem sporazumu se bo v bodoče vršila združna in solidarna prodaja naših in rumunskih agrarnih proizvodov, v prvi vrsti prodaja pšenice in koruze, in sicer taka prodaja, ki bo dosegla cene, ki ne bodo le krile stroške proizvodnje, ampak jasno omogočile porast agrarne proizvodnje v obeh državah.

V tem sporazumu je predvidena tudi skupna prodaja mnogih industrijskih proizvodov, ki se proizvajajo v naši državi in v Rumuniji. V prvi vrsti seveda onih industrijskih proizvodov, ki so v neposredni zvezi z agrarno proizvodnjo, kot n. pr. sladkor, pivo, špirt, konzervirano meso, mlekarški proizvodi in proizvodi lesne in rudne industrije.

V vsako kmetsko hišo Kmetijsko Matico!

Gospodarstvo

Márjanin:

Nekoliko o naših zadrugah.

Rešitev agrarne reforme — deljenje velikih posestev — je privedla poljedelce vseh kulturnih držav v popolnoma nov položaj. Industrija, ki je karakterizirala vse kapitalistično gospodarstvo, je dala ekonomskemu življenju svoj pečat, gospodarstvo pa nekako uklenila v svoj način dela. Novemu gospodarstvu z industrijskim obeležjem se je moral prilagoditi tudi poljedelec. V združevanju (koperaciji) je moral iskati izhod iz stanja, v katero je padel ob prelomu fevdalnih spon. Zato je razumljivo, zakaj se je industrializacija poljedelske produkcije, izražena v zadrugarstvu, začela širiti med poljedelci vseh držav ter graditi čezdalje močnejše temelje bodočega gospodarstva. Zadruga produkcija je postala edini način, ki v čestih ozirih zadovoljuje poljedelca in povoljno vpliva na razmah njegovega gospodarstva.

—o—

Uvodoma omenjene prilike so zelo ugodno vplivale na gospodarski razvoj vseh držav. Vendar so se v naši državi vsled težkih političnih in zaostalih ekonomskih razmer težko in le polagoma uveljavljale. Neenakost našega narodnostnega življenja je ustvarila v razvoju izoblikovanja naših zadrug velike razlike. Slovenija in nekateri dalmatinski otoki predstavljajo cvet zadrugarstva v naši državi. Srbija, Hrvatska, Vojvodina in dalmatinsko zagorje so nekako na srednji višini; vsi ostali kraji naše države so pa zelo zaostali ter v nekaterih sploh ni govora o združnem življenju. Pismenost in sploh prosvetljenost naroda gresta vzporedno z razvojem zadrugarstva ter vidimo, da je zadrugarstvo najbolj razvito v Sloveniji, kjer ni nepismenih. Drugod pa šibkejša presvetljenost onemogoča prodiranje denarnega gospodarstva, ki je predpogoj slehernega združnega gibanja, ki koraka v pozitivno smer. Če kmet ne vodi računa o tem, koliko je vložil truda in denarja v svojo zemljo, koliko sadov mu je rodil vloženi trud in denar, skratka, če se mu je izplačalo, tedaj znači, da sploh ne občuti potrebe, da spremeni način svojega gospodarjenja ter radi tega le težko usmeri svoj korak v zadrugarstvo edinico. Ta zaostalost v načinu produkcije mu je onemogočala plodonosno uvrednotenje dela in truda ter ga je vodila do tolikega zadolženja, da mu je bilo nemogoče misliti o kakem splošnem, vsestranskem ojačenju (intenzifikaciji) produkcije.

Ovisnost od upnika je kmeta prezadolžila, mu požirala vse uspehe dela ter mu onemogočala vsako kapitaliziranje prihrankov in s tem tudi snovanje kreditnih zadrug. Medtem ko dosega kmečki kapital — sestavljen iz prištedenih vsot v zadrugi — v Sloveniji skoraj dve milijardi dinarjev, dosega v Dalmaciji 50 milijonov, v Hrvatski 115 milijonov (na 403 kreditne zadruge), a v Srbiji je 1890 kreditnih zadrug izdalo v l. 1928. samo 7.500.000 Din posojila vsem svojim zadrugam. Če izvzame-

Kuhinjsko posodo

po najnižjih cenah in v največji izbiri, kot emajlirana, aluminijasta itd. nudi trdka z železino

Stanko Florjančič, Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 35.

mo Slovenijo, lahko rečemo, da so te številke tako majhne, da v nobenem oziru ne morejo zadostiti najnujnejšim zahteva od strani poedincev, a kamoli od strani šele snujočih se zadrug. A snujočim se zadrugam je zadrugni kredit neobhodno potreben, ker je pač cenejši (manjše obresti!) od nezadrugnega kredita. Tej težkoči pa se pridružuje še druga in sicer — naše tržišče. Kupec poljedelskih pridelkov pri nas še ne zahteva izbranih produktov, t. j. produktov z eno obliko in eno kakovostjo. V vseh drugih državah, kjer je kapitalizem jače razvit, se zahtevajo produkti enotne vrste in enotne — sevé dobre — kakovosti; take produkte (namreč izbrane in dobre kakovosti!) pa se lahko doseže le potom zadrug, zakaj, poedinci z malimi posestvi ne morejo na noben način dati takih in tako zahtevanih produktov. — Našel sem le nekoliko zaprek in težav, ki zelo o ovirajo razvoj našega zadrugarstva.

1ZiZi-L qaz.ohmlq;dx.čitajoe rdg um lrd en
A so se kljub mnogim zaprekam dosegli že lepi uspehi! — V naši državi je 5047 zadrug. Od teh jih je 4547 včlanjenih v raznih zvezah, a okoli 500 je nevčlanjenih. 2666 zadrug je neomejenih, a 1881 z omejenim jamstvom. Po pokrajinah: Slovenija ima 214.626 zadrugarjev, Srbija 104.300, Hrvatska in Slavonija 57.700, Dalmacija 43.700, Bosna in Hercegovina 24.000, Vojvodina 23.900. To se pravi, da je okoli pol milijona prebivalcev naše države včlanjenih v zadrugah. Zadrug pa so po številu in značaju sledeče: 2476 kreditnih zadrug, 916 nabavljanih, 132 konzumnih, 150 mlekarskih, 43 živinorejskih, 15 pašniških, 37 strojnih, 29 kletarskih, 23 oljnih, 36 ribarskih, 44 tehničnih, 51 gradbenih, 30 zdravstvenih, 66 obrtnih, 323 agrarnih, 35 vinarskih, 126 raznih drugih in 31 centralnih.

—o—

Od vseh teh mnogih zadrug bom spregovoril le o nekaterih. — Kot izrazito živinorejska država smo najprej pričeli ustanavljati mlekarske zadrug. Težko je danes čisto natančno določiti njih število, a lahko rečemo, da se suče okrog 150—160. Od teh odpade 100 zadrug na Slovenijo, vse druge pa na razne kraje naše države. V Sloveniji so mlekarske zadrug razvite do silne višine. Sicer so moderni stroji za predelavo mleka svojstveni vsem zadrugam v naši državi, ali ni ga kraja, razen Slovenije, ki bi na tak način uspel in postavil na trg svoje zadrugne mlečne produkte. Slovenija izvažava v inozemstvo sir, surovo maslo in druge mlečne proizvode. Ker sem že pri izvozu, naj omenim še dve dalmatinski zadrugi, ki izvažata svoje mlečne produkte celo v Ameriko. To sta edini mlekarski zadrugi Dalmacije, a nahajata se na otokih Pagu in Silbi. Srbija ima prilično dosti mlekarskih zadrug, a so slabe in zelo zaostajajo v organizacijskem oziru za zgoraj omenjenimi zadrugami iz Slovenije in Dalmacije. Vse te zadrug vodijo predvsem boj s trgovci-spekulanti, ki navajajo kmetovalca na to, da prodaja mleko izven zadrug.

Vinarske zadrug zavzemajo po važnosti drugo mesto. To, kar ima Srbija v teh zadrugah, je res vzor. Imamo pa 35 vinarskih zadrug. Na Srbijo in del Vojvodine jih odpade 15. Smederevska vin. zadruga lahko tekmuje z vsemi sličnimi evropskimi zadrugami. Pa tudi ostale vin. zadrug v Srbiji so povprečno prav dobre. Pač pa je večina dalmatinskih vinarskih zadrug na robu propada. Visoka trošarina je produkcijo zelo zmanjšala. Trg se je po razsulu Avstrije naglo skrčil; Češka, nekdanji glavni odjemalec dalmatinskega vina, je naložila visoko carino radi boja z našim pivom in dalmatinske vinarske zadrug so se na mah znašle v brezizhodnem položaju. To je razlog, da tičijo danes v dolgovih kljub temu, da so njih kleti polne vina. Tudi Slovenija ima nekaj vinarskih zadrug, ki pa niso na

taki višini kot srbske, ker pač ne »predelavajo« vina v zadrugnih kletih, marveč ga, takega kot je, nabirajo in polnijo zadrugne sode. (Zdi se mi, da bi vinarske zadrug v Sloveniji uspele le na ta način, če bi bil med našim vinogradnikom in našimi vinarskimi zadrugami nekakšen posredovalec (katolizator). Ta posredovalec naj bi bile naše kletarske zadrug, ki naj bi jim bila naloga — doseči izbirnost vina (različne kvalitete!); a vinarske zadrug naj bi skrbele, da se doseže množina (kvantiteta!). Na tak način bi s posredovanjem kletarskih zadrug dosegle vinarske zadrug ne le kvantiteto, marveč tudi kvaliteto posameznih vrst vina!

Čisto dalmatinska izrednost so oljne (18) in rožmarinske (16) zadrug. Prve se bavijo s pridobivanjem olja iz oliv, a druge s pridobivanjem kozmetičnih olj iz rožmarina, ki raste divji po Dalmaciji. Toda preenostavno predelovanje oliv in rožmarina je dolgo časa zapiralo pot na svetovni trg. In ravno to je privedlo Dalmatince, da so se pričeli družiti v zadrug, ki so nabavile moderne stroje in z njimi izboljšale kakovost produktov. Mnoge zadrug so v tem uspele, a v celoti niso dvignile kakovosti na višino, ki jo zahteva inozemski trg.

Sadjarske zadrug bi morale, z ozirom na stopnjo našega sadjarstva, zavzemati isto mesto kot ga zavzemajo vinarske zadrug. Toda zaostale so tako, da se o njih delovanju komaj lahko govori. Za doseglo kvantitete — za izvoz — še kolikor toliko skrbijo, toda kvaliteta posameznih vrst sadja, kakor tudi lična, okusna in primerna odpošiljatev istega jim je le postranskega pomena. A to ni prav! Samo škoduje našemu inozemskemu razvoju in s tem seveda najbolj našim sadjerejem.

Nočem utruditi bralca z naštevanjem vseh zadrug, marveč prehajam preko žitnih zadrug, čebelarjskih, konopljanjskih, gozdnih, vrtnih in še drugih zadrug, zakaj vse te zadrug so komaj začetki; pa naj je njih bodočnost še tako velika, danes ne zavzemajo glavnega in važnega mesta v našem gospodarstvu.

—o—

Iz te splošne črte, ki sem jo dotlej podal, je nemogoče razvideti značaj, kakovost zadrug in pomembnost, ki jo imajo v ekonomskem življenju našega naroda. Zato je potrebno, da v par kritičnih potezah premotrim stanje naših zadrug.

V pretežni večini so vse naše produktivne zadrug osnovane samo radi modernizacije proizvodnje; v glavnem so si vse nabavile manj ali bolj vredne stroje za predelave. Že samo dejstvo, da je modernizacija proizvodnje cilj zadrugarstva, je razveseljivo, zakaj to pomeni, da se zadrug ne ustanavljajo na kak preračunljiv, neprirodni način. A kljub temu so ostale naše zadrug na najenostavnejšem načinu predelave produktov. Dosegle še niso vseh onih potankosti in fines, ki so potrebne današnjemu modernemu prodajalcu. Kmet, bodisi pismen ali nepismen, je v nekakšnem mrtvem duhovnem stanju ter le s težavo razumeva pravi cilj zadrug, a duh zadrugarstva ga prevzame šele, ko vstopi v zadrugo ter mora radi tega zadruga utrpeti vse težave njegove nesolidarnosti. Odtod skrajni nered — predvsem v zadrugah izven Slovenije — tako, da zadruga le z velikim trudom pokaže in nauči kmeta novega in razumnejšega obdelavanja zemlje in predelavo njenih pridelkov. Vzgojna stran zadrug je, posebno v Srbiji, tako zaostala, da se vse pogreške, ki jih delajo nezadrugarji, opažajo več ali manj tudi pri zadrugarjih. V zadrugah se pomanjkanje izobraženih intelektualcev občuti v toliki meri, da se to vprašanje šteje za eno najvažnejših. Že v Sloveniji, ki je na najboljši stopnji zadrugarstva, je to vprašanje nujno, a koliko hujša je drugod, tam, kjer je gospodarstvo na milost in nemilost izpostavljeno kmetovemu

neznanju. In to neznanje je ponekod toliko, da je strlo najosnovnejše principe, na katerih mora sloneti vsaka zadruga. Skoraj polovica srbskih zadrug sprejema produkte od članov in nečlanov (!), odvezajoč na ta način članom vse koristi, ki jim jih nudi zadruga. Število članov teh zadrug ostane na isti višini kot je bila ob ustanovitvi zadrug; nikjer ni porasta članov, marveč se včasih število članov celo skrči.

Pa tudi pomanjkanje zadrugnega kredita precej, da ne rečem najbolj, ovira zdravo rast posameznih zadrug. Že prej sem poudaril, da je zadrugni kredit mogoč, vsaj v neki meri, samo v Sloveniji. V vseh ostalih krajih so zadrug prisiljene plačevati »zelenaske obresti« (zelenas = mali trgovec, ki izposoja denar le proti obveznosti, da mu kmet prepusti vso žetev, t. j. kar je kmet vsejal, to »zelenas« požanje; res je, da ne vzame vse žetve, res pa je tudi, da si najmanj trikratno odmeri s kmetovimi pridelki vsoto, ki mu jo kmet dolguje); te obresti pa upropaščajo in zavirajo sleherni razvoj zadrug. Slabost kreditnih zadrug je čestokrat usodna za druge zadrug. Vodeči faktorji naših kreditnih zadrug niso izkoristili povojnega stanja denarja ter s tem naučili narod štedljivosti, marveč so denar potrošili v vse prej ko dobičkanosne namene, a to se danes hudo, hudo maščuje: povsod se občuti pomanjkanje kapitala.

(Dalje prih.)

* * *

Plemenski sejem in premovanje pingavske govede v Ormožu. Zveza selekcijskih društev za pingavsko govedo v Ormožu, v kateri so včlanjena društva v Središču, Ormožu, Sv. Lenartu in Sv. Marjeti, priredi s podporo kr. banske uprave v Ljubljani, dne 19. septembra 1930. ob 8. uri predpoldne na sejmišču v Ormožu premovanje rodovniške govede pingavske pasme za svoje člane. Istočasno s premovanjem se vrši tudi plemenski sejem za mlado živino v starosti od 6 do 24 mesecev. Podrobne informacije so na razpolago pri zvezi.

* * *

Šumarska in lovška razstava. Na šumarski in lovski razstavi na veleseljmu v Ljubljani od 31. avgusta do 15. septembra bodo zbrane rastline, kojih čudovito moč so poznali že naši dedje, kakor tudi tiste, v katerih je odkrila zdravilne moči šele moderna farmakopija. Prav tako, kakor zakladi flore-rastlinstva, bodo prikazane na razstavi skrivnosti in tajne favne-živalstva. Poleg gozdnih škodljivcev, komaj vidnih lubadarjev in trdo-krih rilčkarjev, bodo razstavljeni krešči in brčci, ki uničujejo gozdu škodljivo zalego. Tudi lovška razstava obeta da bo prekrasna. V tem oddelku se bo skušala prikazati lepota pravega lovstva, katerega glavni namen je, divjad gojiti in šele, ko jo je sorazmerno dosti, toliko odstreliti, kar ne škoduje nadaljnemu razvoju. Zanimiv bo pregled razvoja orožja in sicer od kamnite dobe, ko je pračlovek povečini živel od divjadi, preko davne dobe bronca, ko se je lovec podajal v nevarno borbo z zverjadjo in si pri tem čvrstil duha in telo, do današnje dobe, ko gojimo lovstvo kot zdrav, moderen sport in gledamo tudi na gospodarske koristi lova. Ker so pravi lovci kot prijatelji prirodne lepote tudi oboževalci umetnosti, bo poskrbljeno tudi zato. Razstavljenih bo mnogo lepih slik, izdelanih po priznanih umetnikih, predstavljajoče divjad, kakor tudi spominjajoče na razne dogodivščine in vzbujajoče lepe spomine. Namen razstave je, opozoriti obiskovalce na lepoto in zaklad gozda, posebno pa v prijateljih zelenih gajev vzbuditi še večje zanimanje za čare večno lepe prirode.

* * *

VII. poročilo hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljarskih nasadov. Zalec v Savinski dolini, dne 18. 8. 1930. Obiranje hmelja je v polnem teku in bo najhitreje vkljub deloma neugodnem vremenu končano že ta teden. Množina pridelka se ceni na 14 do 15.000 met. stotov. Kakovost letošnjega hmelja bo ono minulega leta prekosila, ker se je obiranje pričelo pravočasno in se izvršuje najskrbnejše. Kobule so lepo zelene barve, so zelo težke in najboljšega aroma. Nekaj tujih kupcev je že došlo, ki odpošiljajo svojim tvrdkam vzorce našega pridelka. Do večjih kupčij dosedaj še ni prišlo, pač pa se predprodani hmelj polagoma prejemava. — Društveno vodstvo.

**Laneno
olje
Firnež
Emailne in
ostale lake
Ojinate
barve**

In vse v
stroko
spadajo-
če blago
kupite
dobro,
solidno
in po
zmernih
cenah
pri

MEDIĆ - ZANKL
D. Z. O. Z.
Tovarne olja, firneža, laka in barv
LJUBLJANA-MEDVODE
Podružn.: Maribor-Noví-Sad Lastnik: Franjo Medić

V prodaji leži Vaša bodočnost!

Ako se čutite sposobnega, doseči visok promet naših prvovrstnih predmetov, Vam ponudimo tem potom naše zastopstvo ter Vam jamčimo za boljši zaslužek kot v kateremkoli drugem poklicu. Pišite nam in priložite znamko za odgovor.

Tehna družba, Ljubljana, Mestni trg št. 25/I.

Služkinjo

30 do 40 let staro se sprejme takoj.

Cenj. ponudbe poslati na upravo „Kmet. lista“ pod „Služkinja“.

**Za svojega
vzamem**

12 do 14 let starega pridnega
dečka ki je brez starišev

Ponudbe poslati na upravništvo
„KMETSKEGA LISTA“

Preklic.

s katerim odkrito preklicujem in obžalujem vse moje dosedanje slabe namene in očitke, katere sem tako neprémisljeno raztresal ter očital svojemu gospodarju g. Alojziju Rebiču iz Dolge vasi št. 3. Vsakdo se lahko prepriča iz zdravniškega spričevala, da je to povsem sploh nemogoče, kar sem mu jaz očital. To sem stóril v zmoti, ker so mi to na ušesa prinašali moji sovražniki. Od slej naprej bom bolj previden in nočem ničesar slišati od nikogar o mojem gospodarju. Gospodu Rebiču se pa iskreno zahvaljujem, da je odstopil od sodnega postopanja napram meni.

Dolga vas, 16. avgusta 1930.

Hočevar Franc.

EKONOM

Osrednja gospodarska zadruga v
Ljubljani Kolodvorska ulica št. 7.

Nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo banaško in domačo moko, koruzo, krmila, špicerijsko blago in ostale v to stroko spadajoče predmete.

VELIKA ZALOGA
vseh vrst umetnih
gnojil, modre galice
ter najboljšega tr-
boveljskega in split-
skega portland ce-
menta.

Gospodarji!

Gnojite z

APNENIM DUŠIKOM

najfinejšim, najuspešnejšim in učinkovitim dušičnim gnojilom! Kdor gnoji z apnenim dušikom, gnoji istočasno z dušikom in apnom. — Informacije o upotrebi in množini, rentabilnosti, kakor tudi o nabavnih pogojih, cenah, skladiščih in uspehih apnenega dušika daje

TVORNICA ZA DUŠIK d. d. RUŠE v Rušah pri Mariboru.

Ta tvornica proizvaja istotako mešano umetno gnojilo »NITROFOSKAL - RUSE«, katero sestoji iz apnenega dušika, superfosfata in kalijeve soli. Kdor z Nitrofoskalom gnoji, gnoji istočasno z dušikom, fosforom, kalijem in apnom ter si prihrani večkratno trošenje umetnih gnojil. — Stalna zaloga pri

EKONOMU, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7.

Fabiani & Jurjovec
Ljubljana, Stritarjeva ulica 5

Velika zaloga
SUKNENEGA BLAGA
za moške in ženske obleke.
Lepa izbira svilenih rut in šerp. Krojači in šivilje, pišite po vzorce!

Kovači!

Najboljši trdi in mehki koks
in kovaški premog

Vam nudi

Družba „ILIRIJA“
Ljubljana, Dunajska c. 40
Telefon 2820

ALI STE ŽE PORAVNALI NAROČNINO?

Kmetovalci, podeželski trgovci in obrtniki!

Kadar naročate kakršnekoli vrste tiskovine za občinske urade, zadruga ali društva, se obrnite zanesljivo glede cen in solidne postrežbe na

TISKARNO MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23.

Vajenca

za pekarsko obrt
starega 15 do 16 let
se sprejme takoj.

Ponudbe poslati na
upravo „Kmet. lista“
pod „Vajenec“

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu
KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun pošt. hranilnice št. 14.257 registr. zadruga z neomejeno zavezo Brzjaviti: „Kmetški dom“
Telefon 2847 v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1 Telefon 2847

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6% brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7 1/2% brez odbitka davka na rente

Stanje vlog okroglo 30.000.000 dinarjev
Rezerve nad 500.000 dinarjev
Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vlošne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinitvenja obrestovanja. — POSOJILA daje proti poročstvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji

BLAGAJNISCHE URE: Ob delavnikih od 8—12 1/2, in od 3—4 1/2, te ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 1/2 ur.

Podružnici v Kamniku, Glavni trg in v Mariboru, Slomškov trg 3